І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го СЕРПНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 23, 1967 No. 152. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

Вівторок, 22-го серпня 1967

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНІ ВИДАТКИ НА НЕОБОРОННІ ЦІЛІ у фінансовому році 1967 - 1968 оцінується тепер на 5 більйонів дол. більше в порівнянні з передбаченнями з січня 1967-го року. Ця нова оцінка видатків з'явилася в калькуляції Бюджетового Бюра, яке бере до уваги не тільки регулярний бюджет адміністраційний, але і цілий так званий касовий бюджет, до якого входять урядові операції різними фондами, такими як фонди соціяльного забезпечення. Прибутки цього касового бюджету мають винести 164 більйони дол., а видатки 175.5 більйона дол. З цього виходить, що дефіцит повинен винести 11.5 більйона дол.

ПРЕЗИДЕНТСЬКА ДОРАДЧА КОМІСІЯ в шкільних справах прийшла до переконання, що федеральну допомогу для шкіл треба розділювати окремим містам та сільським районам, а не стейтам, як цього домагаються представники Крайового Освітнього Товариства та республіканські провідники в Конґресі. Цю Комісію найменував Президент 10 місяців тому, і вона має рекомендувати шкільну програму. Вона рекомендує призначати федеральну допомогу вбогим районам, а не стейтовим Леґіслятурам, які могли б розділити федеральні фонди несправедливо. Палата голосувала згідно з рекомендацією Президентової Комісії, Сенат ще не діяв в цій справі.

СУД В НЮ ОРЛІНСІ, ЛУЇЗІЯНА, засудив до 18-місячної кари в'язниці Діна Андрюса за кривоприсягу у зв'язку з переслуханням в справі вбивства президента Джана Ф. Кеннеді. Слідство в цій справі веде окружний прокуратор Джім Гаррісон, який твердить, що президента Кеннеді не вбив сам Лі Гарві Освалд, бо в справі вбивства була змова кількох осіб. Андрюс заявив перед жюрі, яке вело слідство в справі вбивства, що він не міг зідентифікувати Клея Л. Шо як Клея Бертранда, який просив Андрюса, щоб обороняв Освалда в суді. Андрюс є правником. Його засуд скріплює становище прокуратора Гаррісона.

ВДАЮТЬСЯ ЗМАГАННЯ ГОЛОВНОГО ЛІКАРЯ ЗДА д-ра Вілліяма Г. Стюарта зліквідувати недугу, що з'являється в дітей — кір. Співпраця шпиталів, лікарів, шкіл і батьків шкільних дітей причинилася до того, що число занедужань на кір в цьому році значно зменшилося. Від 1-го січня ц.р. до 12-го серпня було 56,846 випадків занедужань на кір, а в минулому році в тому самому часі — 186,980. Ще кращий вислід в чотирьох тижнях від 16-го липня ц.р. до 12-го серпня було 1,853 занедужань, а в 1966 р. в тому самому часі — 4,370, в 1955 — 5,148, в 1964 р. — 8,332. Цю недугу винищується за допомогою щеплення.

САРДЖЕНТ ШРАЙВЕР, директор Уряду Економічної Можливости, заявив, що 2.06 більйона дол., яких вимагає Уряд для поборювання вбогости, не вистачає на те, щоб виконати всю ту програму, яку предложив Уряд. Але директор Шрайвер сказав, промовляючи на телевізії: „Та я розпачливими зусиллями стараюся, щоб Конґрес схвалив принаймні ту суму, якої зажадав Уряд''. Шрайвер гадає, що коли б Уряд значно збільшив фонди на поборювання вбогости, тоді Конґрес міг би ще менше призначити на цю ціль. Шрайвер заявив, що якби стільки грошей видавати на боротьбу проти вбогости, що їх видається на війну у В'єтнамі, то до 1976-го року не було б вбогих у ЗДА. Шрайвер казав, що й самі вбогі мусять в цьому співпрацювати.

У СВІТІ

ОДИН З ЦИВІЛЬНИХ КАНДИДАТІВ НА ПРЕЗИДИНТА ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ВПЕРШЕ ПОХВАЛИВ тамошній військовий режим за льояльне ставлення до опозиції під час південно-в'єтнамської передвиборчої кампанії. Колишній прем'єр Тран Ван Гуонґ, який має з усіх 10-ох цивільних кандидатів найбільші шанси виграти, хоч все одно обраним буде, мабуть, голова Держави, генерал Ван Нгуєн Тіє, — виступав на передвиборчому вічі в 100.000-му лісті Ньятранґ і мав поважну авдиторію к. 3.000 приявних. Засоби пропаґанди і комунікації дала до розпорядження тому цивільному діячеві місцева військова адміністрація.

ДО ЄГИПЕТСЬКОГО ПОРТУ АЛЕКСАНДРІЇ ПРИЧАЛЮЮТЬ КОЖНОГО місяця 8 - 9 великих совєтських вантажних кораблів із воєнним постачанням для Єгипту. Перед ізраїльсько-арабською війною прибувало їх кожного місяця по шість таких кораблів. Західні фахівці вираховують, що все ж єгипетська збройна сила потребуватиме яких два роки, щоб відбудуватись до стану з-перед названої війни. Одна з більших перешкод — брак освічених вишколених старшин: в ізраїльському полоні все ще перебувають к. 5.000 єгипетських старшин, досвідчених підстаршин, танкістів, військових механіків і пільотів.

НЕВІДОМІ ЗЛОЧИНЦІ ОБСТРІЛЯЛИ ВНОЧІ з минулої суботи на неділю будинок американської амбасади у Лондоні — з вікна автомобілю, який помчався і зник. Сталося це о год. 11.35 перед північчю і вулиця перед будинком була опустіла. На будинку видно було яких 8 дір від куль із скорострілу. Вартовий перед будинком не був ранений. З амбасади заявлено, що виявити злочинців — це справа поліції та що в цій справі не буде американсьдено анонімову летючку з вимогою припинити війну у В'єтнамі та „переслідування'' муринів в ЗДА.

НАДЗВИЧАЙНИЙ КОНҐРЕС ЯПОНСЬКОЇ СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ВИКИНУВ дотеперішнього свого голову, парляментарного посла Козо Сасакі, який був палким звеличником Комуністичного Китаю і пропаґував тісні взаємини японських соціялістів із китайськими комуністами, — та обрав на його місце більш поміркованого Сеітчі Катсумату, за фахом агронома, який ставиться із застереженням до Пейпінґу. Соціялістична партія стала під проводом Сасакі лівішою за комуністичну, яка заявилася радше за Москвою, як за Пейпінґом.

ПАНАРАБСЬКА ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ СКІНЧИЛАСЬ — за офіційним комунікатом — „в дусі арабської солідарности''. Вона тривала 5 днів і велась у столиці Іраку Багдаді. Але в згаданому комунікаті не згадано ні словом про пляновану арабськими екстремістами націоналізацію британсько-американських нафтових компаній в арабських країнах ані про дальший бойкот ЗДА, Британії й Західньої Німеччини в експорті арабської нафти.

Два американські джети збито над територією Комуністичного Китаю

Сайґон. — Комуно-китайська пресова аґенція „Гшінгуа'' повідомила, що два американські воєнні літаки „вдерлися'' над китайську територію „в ході свідомої воєнної провокації'' і що китайські літаки збили ті американські машини. Всі члени залоги — твердили китайці — згинули або попались в полон. Американські військові чинники признали факт, що над китайською територією, у провінції Кванґзі, китайці збили два американські джетові бомбовики типу „А-6 Інтрудерс'', які вилетіли були з літаконосця „Констеллейшен'' і брали участь у бомбардуванні головної електрівні столиці Північного В'єтнаму Ганою та інших військових і промислових цілей в найближчій околиці Ганою. Вертаючись з тієї місії до своєї бази на названому літаконосці, ті два джети збились з дороги внаслідку хуртовини, сильного протилетунського вогню комуністів та, мабуть, пошкоджених навіґаційних інструментів. Речник Білого Дому Дж. Кристіян заявив, що „при всій обережності годі виминути таких інциндентів, як оцей''. Однак названий речник Білого Дому висловив переконання, що такі інциденти не вплинуть на рішення Комуністичного Китаю триматися осторонь В'єтнамської війни, бо в Пейпінґу знають, що Америка війни з ним не хоче і що те порушення китайського повітряного простору випадкове. Однак той останній інцидент породив негайні критичні завваги збоку тих сенаторів, які завжди ставились критично супроти політики Уряду супроти В'єтнаму. У сенатській Комісії для закордонних справ продовжувано переслухування, заступника державного секретаря Ніколяса де Б. Каценбаха в справі леґальних підстав, на яких співпрацює політика Уряду супроти В'єтнаму. Заступник державного секретаря признав, що коли б Конґрес відкликав свою т. звану Тонкінську резолюцію з серпня 1964 року, за якою уповноважено Президента вжити „всіх засобів'' включно із збройною силою, щоб відперти ворожі атаки проти американських збройних сил в обширі В'єтнаму „як Президент уважатиме за відповідне'' — то Уряд опинився би в трудній ситуації. Однак за голосами сенаторів і конґресменів — не передбачується такої акції збоку Конґресу. Сам сенатор Дж. В. Фулбрайт, голова сенатської Комісії закордонних справ, признав, що відкликання Тонкінської резолюції було б публічною дискредитацією Уряду під час війни.

Шеф штабу генерал Гаролд К. Джансон, який вернувся недавно з інспекційної подорожі до Південного В'єтнаму, заперечив, наче б тамошня воєнна ситуація опинилась „у сліпій вулиці'' та запевняв у своїй промові на 68-ій конвенції Ветеранів закордонних воєн у Ню Орлінсі, що у В'єтнамі „маємо образ поступу — військового, соціяльного, економічного й політичного''.

Ромні твердить, що президент республіканець скорше скінчить війну

Мекінак Айленд, Мишиґен. — Мишиґенський губернатор Джордж Ромні, який належить до найповажніших кандидатів на президента від Республіканської партії, заявив, що республіканський президент, який виграє вибори в 1968-му році, скорше зможе з успіхом закінчити війну у В'єтнамі, ніж це може зробити демократ президент Линдон Б. Джансон. Ромні може мати на думці таке закінчення війни у В'єтнамі, яке зробив був колишній президент Айзенгавер в Кореї, де й досі йдуть оборонні лінії півперек країни, бо внаслідок перемир'я Корею розділено на дві частини. Ромні заявив журналістові на пресовій конференції, що, на його думку, американські виборці в 1968-му році підтримають того кандидата на президента, який обіцятиме якнайскорше корисно закінчити війну. Ромні повторив свою думку про те, що між виборцями зростає переконання, що війна у В'єтнамі була помилкою. Тому треба знайти спосіб, щоб цю помилку якнайскорше направити. Це зробить республіканський президент, — твердить Ромні.

Палатна Комісія схвалює збільшення поштових оплат

Вашинґтон. — Палатна Комісія Поштових Справ схвалила дальше збільшення оплат від поштових посилок. Минулого тижня вона схвалила збільшити оплату від звичайного листа на один цент, з 5-ох до 6-ох центів. Пересилка летунської поштової картки має коштувати 8 центів. Уряд пропонував збільшити оплату за її пересилку на один цент, а Комісія хотіла збільшити до десятьох центів. Погодилися на компроміс — 8 центів. Оплати від посилок другої кляси, це значить від часописів і журналів збільшено на 21 відсоток від масових посилок, висилаючи поза повіт, в якому друкуються ці видання. Летунський лист має коштувати 10 центів. Уряд запропонував збільшити поштові оплати від посилок всіх чотирьох кляс, щоб зленшити дефіцит Поштового Департаменту. Уряд запроєктував такі збільшення поштових оплат, які дали б державній скарбниці 825 мільйонів дол. річного прибутку. Комісія проєктує збільшення, що дадуть прибутків на суму 845 мільйонів дол. Комісія незначно збільшила оплати від часописів, які висилаються тільки в одному повіті. Але значно збільшені оплати від посилок так званих неприбуткових виховних, релігійних і братських публікацій. Ці всі збільшення поштових оплат будуть важні аж тоді, як їх схвалить Конґрес і підпише Президент.

Крайове Товариство Промисловців підтримує плян збільшити податки

Вашинґтон. — Президент Крайового Товариства Промисловців В. П. Галлендер, зізнаючи в Палатній Комісії Способів і Засобів, підтримав урядовий плян збільшити аж десять відсотків, і цим способом зменшити федеральний дефіцит, який може дійти до 29-ох більйонів дол. Але Галлендер заявив, що, на його думку, збільшення податків не мусить стати аж десять відсоoків, і воно не мусить тривати аж 21 місяців для приватних осіб і два роки для корпорацій, як це проєктує Уряд. Галлендер боїться, що Уряд, маючи більше прибутків, видаватиме гроші навіть тоді, коли це не буде конечне. Голова Товариства Промисловців каже, що кожне збільшення податків на один відсоток дає державній скарбниці коло 600 мільйонів дол.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ СПРОСТОВУЮТЬ ВИСТУП ПРЕМ'ЄРА КВЕБЕКУ ПІД ЧАС ВІЗИТИ ПОЛЯНСЬКОГО

Вінніпеґ, Ман., Канада. — 15-го серпня 1967, з нагоди святкувань „Дня Росії'' на Світовій виставці в Монтреалі прем'єр провінції Квебеку Данієл Джансон, вітаючи заступника голови уряду СССР, Полянського, сказав, що в Совєтському Союзі „шанується національні культури'' і що зміни совєтської конституції з 1944 року дозволили Україні і Білорусі мати своїх представників в Об'єднаних Націях. В цій справі президент Комітету Українців Канади зареаґував телеграмою, яку підтверджено його листом з 19 серпня 1967 такого змісту:

Дорогий Пане Прем'єр-міністре,

В справі привіту, що його Ви виголосили під час прийому, який влаштовано в честь заступника прем'єра СССР, пана Полянського, я хочу підтвердити цим листом мою телеграму, вислану Вам дня 16 серпня, і рівночасно хочу заявити, що Канада це не Совєтська Росія і що Квебеку ніяким чином не можна рівняти зі Совєтською Україною.

Українців під совєтським режимом Москва таврує, як націоналістів, коли вони покликаються на права, ґарантовані їм конституцією. Таким чином, вони не мають ні свободи релігії, ні вільного слова в пресі й на прилюдних зібраннях, ані їм не вільно творити їхніх власних організацій, або думати про будь - яку політичну діяльність. Сама спроба сказати „Vive l'Ukraine libre'' (хай живе Вільна Україна), була б знищена брутальною силою так, як це сталося в Угорщині 1956 р.

Щоби зламати стремління українців до вільної думки, цю країну природних багацтв — для політичних мотивів — гноблено голодом який коштував Україну багато мільйонів жертв 1933 року. Жах цього голоду та привид всіх інших страхіть досьогодні висять над Україною, де служальність режимові рівноважиться єдиною альтернативою бути знищеним.

Російську мову в Совєтській Україні фаворизується всіма силами до тієї міри, що не лише службовик державних установ, але й члени його сім'ї, не важаться заговорити українською мовою до найближчого сусіда.

За конституцією, кожна совєтська республіка має право обмінятись дипломатичними представниками з будь - якою країною світу. Але будьмо певні, що Українську Совєтську Республіку ніколи не репрезентуватиме тут в Канаді її незалежна дипломатична місія.

Для тої самої причини, Совєтській Україні, яка своєю величиною рівняється Франції, не було дано відкрити її власний павільйон на Всесвітній виставці в Монтреалі. Так, як лікарство, яке приготовляється для хворого, залишає тілові можливість на природну реакцію, Українській Совєтській Республіці дозволено тільки показувати її народне мистецтво, репрезентоване українськими співами й танками на російській сцені Совєтського павільйону.

В Об'єднаних Націях делеґати Совєтських Республік України й Білорусі є лише інструментами, які служать потребам совєтсько-російського імперіялізму, як внутрі СССР так і поза його межами, і тому їхні виступи і заяви ніколи не противорічать лінії Москви.

Мені здається, що між Квебеком і Україною є лиш одна схожість, а саме факт, що обидві країни програли бої, яких переможний вислід був би змінив хід історії. Україна під Полтавою 1709 року, а Французька Канада біля форту Квебеку 50 років пізніше. Від того часу, границями вольностей французів в Квебеку є лише їх користі і обов'язки, які їм накладає їхній власний союз всередині Канади, тоді як Україна стоїть в бою за життя у безперервній загрозі комплетного знищення.

Разом з цим листом, пересилаю Вам копію моєї телеграми, жаліючи, що Ви не знайшли можливим подати нам автентичні пояснення до слів Вашого привіту. Сьогоднішній мій лист буде проголошений тому, щоб відповісти на всі гострі запити, які наспіли до Комітету Українців Канади у зв'язку з привітом, що його Ви виголосили у Монтреалі.

З правдивою до Вас пошаною

о. д-р В. Кушнір

Президент Комітету Українців Канади

СПІВОСНОВНИК І СЕКРЕТАР ПЕРШОГО ЄВАНГЕЛЬСЬКОГО ВІДДІЛУ УНС В КАНАДІ

З кінцем липня ц.р. при тісній співпраці пастора Першої Української П'ятидесятницької Церкви в Торонті Василя Давидюка та головного радного і обласного орґанізатора УНС Василя Дідюка засновано в Торонті Перший Євангелицький Відділ УНСоюзу в Канаді із порядковим числом 411. Цей Відділ відбув вже свої перші Загальні Збори, на яких обрано управу Відділу. В ній пост секретаря Відділу обняв пастор Василь Давидюк. Новозаснований Відділ, створення якого започатковує ширшу акцію серед українців євангеликів за приступленням в члени УНСоюзу, має вже близько 50 членів. На фото пастор Василь Давидюк співосновник і секретар Першого Євангельського Відділу УНСоюзу в Канаді.

Після виступів „Кобзаря'' та І. Керницького й М. Понеділка — відбудеться Концерт Молоді на „Союзівці''

Союзівка, Керґонксон. — В суботу 19 серпня ц .р. відбувся на „Союзівці'' величавий концерт репрезентаційного мішаного хору „Кобзар'' із Філядельфії під орудою д-ра Антона Рудницького. В неділю 20-го ц. м. відбувся авторський вечір відомих і популярних письменників - гумористів Івана Керницького і Миколи Понеділка. Ці обидві імпрези викликали захоплення у публіки, яка вщерть заповнила велику залю „Веселки''. В найближчу неділю 27 серпня відбудеться там Концерт Молоді. Ближчі подробиці — згодом.

Президент УНР в екзилі видав заклик до колишніх українських вояків

Мюнхен. — У зв'язку з 50-тиріччям Української Національної Революції і відновлення українських державних збройних сил, президент УНР в екзилі Микола Лівицький проголосив Заклик „До українського вояцтва'', контрасиґнований керівником ресорту військових справ ген. Миколою Шраменком та начальником військової канцелярії майором Леонідом Василевом. У тому Заклику говориться, між іншим: „Славні чини Українського Війська створили новітню леґенду збройної боротьби за волю і незалежність Батьківщини. В боях під київським арсеналом, під Крутами, під Мотовилівкою, під Львовом, у Чортківському наступі, в Проскурівсько-Кам'янецькому наступі першої половини 1919 року, в спільному наступі об'єднаних українських Армій на Київ у другій половині 1919 року, в славному 1-му Зимовому Поході Армії УНР, в операціях під Замостям, у 2-му Зимовому Поході 1921 року, що закінчився трагедією під Базаром, і в інших численних боях і операціях — героїчне українське Вояцтво, проливаючи кров і жертвуючи життям за волю України, не тільки створило незабутні збройні традиції, не тільки вкрило себе невмирущою славою, але й передало наступним поколінням українського народу невідкличний імператив збройної боротьби за волю і незалежність української народної держави. За їх прикладом діяли українські повстанці під московсько - большевицькою окупацією в 20-х роках, а пізніше — під час другої Світової війни — українські повстанські й інші військові формації''.

Президент УНР в екзилі вітає з 50-річчям постання українських збройних сил всіх колишніх вояків Армії УНР, УГА, зокрема УСС-ів, всіх колишніх повстанців, зокрема УПА, членів 1-ої Української Дивізії УНА та всі існуючі українські комбатанські орґанізації у вільному світі.

Заходи в справі Шевченківського значка

Бостон, Масс. — (О. Ш) Шевченківський пропам'ятний значок є одним із поштових значків, який розглядатиме Громадський Значковий Дорадчий Комітет (Ситизенс Стемп Едвайзорі Коммітті) при Департаменті Пошти при формулюванні програми видання поштових значків на 1968 рік, згідно з інформаціями отриманими тут з Департаменту Пошти у Вашинґтоні. Інформації прийшли у відповідь на листи від численних громадян до Головного Постмайстра, Лоренса Ф. О'Браєна, щоб Шевченківський пропам'ятний значок був виданий в 1968 році.

Зміст відповідей з Департаменту пошти такий:

„Канцелярія Головного Постмайстра, Вашинґтон, Д. К. Дякуємо за листа з (дата) в справі видання пропам'ятного значка в честь Тараса Шевченка. Ця пропозиція є в проєкті, котрий розглядатиме Громадський Значковий Дорадчий Комітет (Ситизенс Стемп Едвайзорі Коммітті) при формулюванні програми значків на 1968 рік. Дякуємо за Ваше заінтересування в цій справі. З пошаною — Іра Капенстейн, Спеціяльний Асистент до Головного Постмайстра''.

Інші листи підписала Вірджінія Брізантайн, Директор Відділу Філятелії, Департамент Пошти.

Акцію писання листів заініціював місцевий Відділ УККА в червні ц. р. Багато громадян вже написали листи. Треба надіятися, що Громадський Значковий Дорадчий Комітет і Департамент Пошти візьмуть під увагу прохання громадян і пропам'ятний значок в честь Тараса Шевченка буде включений в програму поштових значків на 1968 рік.

Багато провідних осіб з американського політичного світу також написали листи, як губернатор Джон А. Волпі, заступник губернатора Френсіс В. Сарджент, стейтовий секретар Кевін, Г. Вайт, стейтовий авдитор Тадеуш Бучко, сенатор Едвард В. Брук, конґресмени Джеймс Бурк і Філіпп Філбін, мейор Джон Ф. Колінс, радні Бостону Фред С. Лянґоні, Крісофер Айонела, Ґабрієл Пісмонті, комішенер А. П. ДеФалько.

Акція писання листів продовжується і буде тривати до часу затвердження програми значків Департаментом Пошти на 1968 рік.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

Молода австралійка переконана, що українці — це росіяни . . .

Канберра, Австралія. — Під час святкування „Дня Канберри'' — дипломатичної столиці Австралії, відбувся похід вулицями міста, в якому взяли участь українці та багато інших етнічних груп. За авто, обладнане у формі української хати, прикрашеної вишивками, тризубом і нашим національним прапором, українська група здобула першу нагороду „за найкраще обладнаний показ''. Але під час самого святкування молода австралійка вигукувала з лав глядачів: „Ви русскі, а не українці, ми знаємо про це з нашої енциклопедії!'' . .

Треті Високошкільні Дні „Зарева

Крайовий Провід Об'єднання Українських Академічних Товариств „Зарево'' влаштовує в днях 26 і 27 серпня на Оселі ім. Ольжича в Лігайтоні Па., „Високошкільні Дні''. В Рамках загальної теми „Україна сьогодні'', відбудеться чотири доповіді, які виголосять молоді науковці, викладачі американських університетів: о. Л. Гузар — „Церква в Україні і ми'', д-р Б. Винар — „Торгівля України з закордоном'', д-р Вс. Голубничий — „Економічні взаємини України з Росією і іншими республіками (до питання колоніялізму)'', д-р О. Яцура — „Українська Література після Шестидесятники''. На суботу заплановано також товариську забаву.

● **У Британії ввійшов в життя** закон, за яким не вільно мати так звані піратські приватні радіовисильні. Тому, що в Британії радіо — державна установа — кілька меткиx і підприємливих молодих англійців закупили старі кораблі і влаштували на водах біля берегів Британії, але поза 3-милевою смугою, свої приватні радіостанції, які користувались великим успіхом. Державна британська радіовисильня не приймає комерційних оголошень, — ті приватні стації приймали їх і тому давали добрий прибуток. Тепер усі вони мусіли зліквідуватись — за винятком одної, „Керолайн'', яка перенеслась на острівець на каналі Ля Манш.

● **Комуністичний Китай тероризував** Гонґ Конґ, що стоїть під британською адміністрацією, між іншим, прикороченням довозу харчів — свіжої ярини, м'ясива, курей і т.п. Коли ж міські власті проголосили, що стараються дістати довіз харчів з інших країн — китайські комуністи негайно подвоїли доплив до Гонґ Конґу харчів. Найбільшою турботою Гонґ Конґу є брак питної води. Мешканцям Гонґ Конґу постачають тепер воду в докладно означеній кількості тільки раз на чотири дні.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Подвійна місія

Головний предсідник Українського Народного Союзу Иосип Лисогір, виконуючи рекомендацію Головного Уряду цієї нашої великої установи, відбув від кінця червня до початку серпня п'ятитижневі відвідини в Европі. Свої „спостереження і висновки" з'ясував п. Лисогір коротко в статті українською й англійсьою мовами в „Свободі" й англомовному „Українському Тижневику" з суботи, 19-го серпня, заповідаючи рівночасно, що основний звіт з тієї поїздки буде предложений у свій час Головному Урядові УНС. Про саму поїздку головного предсідника УНС та про його відвідини українських поселенців у поодиноких країнах Европи постійно інформовано на сторінках „Свободи". На підставі цих та додаткових інформацій, що їх передав п. Лисогір працівникам Головної Канцелярії УНС і В-ва „Свобода" після свого повороту, зарисовується виразно два тісно пов'язані між собою аспекти цієї важливої місії.

Згідно з рекомендацією Головного Уряду, п. Лисогір, у порозумінні з президентом ЗУАДК д-ром Володимиром Ґаланом, у першу чергу дослідив „нові потреби і можливості допомоги українцям в Европі". З його висновків виходить, що хоч українські поселенці в европейських країнах уже відповідно загосподарені, потреби продовжувати та скріплювати наші харитативні акції існують, про них аж ніяк не можна забувати. Часом один доляр такої конкретної допомоги братові в недолі вартий більше, як тисяча найбільш патріотичних слів.

Це один аспект тієї допомоги, передумовою успіху якої — на думку п. Лисогора — є її координація на світову скалю. Другий аспект тієї допомоги із далеко ширшим засягом, це ріст, розвиток і, зокрема, сконсолідована активність українських громад в ЗДА й Канаді. Власне до цієї проблеми відносилась більшість запитів і завваг, що з ними п. Лисогір в Европі зустрічався, при чому майже завжди виявлялася досить однобічна, групово-партійна поінформованість братів в Европі про наш „стан унії" в ЗДА і Канаді. Ведмежу прислугу роблять українській справі ті з-поміж нас, що інформують українців в Европі про наш стан через свої партійно - групові окуляри, ще й зводячи на европейському терені порахунки із своїми противниками чи суперниками. Речевість предсідника УНС та його об'єктивізм як до всіх наших угруповань, так і до всіх наших справ уже самі по собі є доброю і побажаною складовою частиною його місії в Европі.

До цих двох головних аспектів місії И. Лисогора до Европи долучується ще один, що належить до найкращих традицій УНСоюзу. Коли УНСоюз в 1904-му році відзначав своє перше десятиріччя, редакція „Свободи" звернулася до багатьох найвидатніших тоді в Україні репрезентантів нашої культури, між ними до Івана Франка, Михайла Коцюбинського, Олени Пчілки, Миколи Лисенка та багатьох інших, щоб вони у своїх статтях чи листах виявили те, „чого не ділять океани" — єдність української душі, єдність українців без уваги на те, де вони живуть. Головний Уряд УНСоюзу, висилаючи тепер свого головного репрезентанта до Европи, щоб він на місці познайомився з долею чи недолею наших братів та сестер і розглянув нові можливості нашої допомоги для них, діяв згідно з цими найкращими традиціями і ще раз доказав, що нас можуть ділити океани і кордони, але ніщо не розділить української душі, бо вона — неподільна.

ЕКСПО-67 і політика

Один за другим на Міжнародній Виставці в Монтреалі відбуваються спеціяльні дні, присвячені різним країнам світу, учасникам ЕКСПО-67. Девіз виставки — „Людина і її світ", і саме на цю тему промовляли в Монтреалі багато державних діячів різних країн. Французький президент де Ґолль був першим, хто знехтував неписане правило: не говорити на політичні теми там, де показують досягнення людських рук і розуму. Тому його виступ на тему французької Канади гостро скритикувала канадійська і міжнародна преса.

На жаль, ми не бачили відповідних коментарів на політичні заяви розперезаного московського шовініста Дімітрія Полянського, голови Ради Міністрів СССР, першого кандидата на майбутнього диктатора в СССР, на місце Косиґіна. Д. Полянський, виступаючи на ЕКСПО-67 з нагоди „Дня СССР", не тільки закликав до необхідних большевикам контактів, адже Москва мусить і далі купувати в Канаді хліб, в Арґентині масло, в Австралії м'ясо... Полянський використав гостинний Монтреаль і трибуну Міжнародної Виставки для грубої політичної пропаґанди, далеко перейшовши виступ генерала де Ґолля. Найперше, він образив народи СССР, заявивши, що „стара Росія займала мале місце в світовій економіці, а тепер СССР випускає" і т. д., себто назвав Україну, Грузію, Білорусь, балтійські країни — Росією. Але Захід все ще вдає, що не розуміє „національного питання" в модерно озброєному, рабовласницькому СССР. Зате Захід мав би зареаґувати на те, що з світової трибуни Полянський почав пропаґувати комунізм. „Ми хочемо мати і будемо мати великий добробут і духову культуру для всього народу, для кожної людини. Це і є те, що ми називаємо комунізмом... ми рішуче виступаємо проти імперіялістичних аґресій" і т. п.

Безприкладно використовуючи терпеливість і стриманість представників Канади, московський баламут заливав морем „вогненних слів" сусідню, дружню Канаді, країну — могутню Америку, називав її „імперіялістичним аґресором, напасником" тощо. Д. Полянський вдався навіть до погроз, мовляв, ми так озброєні, що з нами треба рахуватись, бо коли б дійшло до війни, то „велика потуга" СССР і т. д. — і одночасно улесливим голосом говорив про мир та нібито бажання миру збоку комуністів. Правда, комуністичний „моноліт" тріщить з усіх кінців, і Москві нині дійсно треба не тільки канадійського хліба, а й миру... але не у В'єтнамі, не на Середньому Сході, не в горах кількох країн Південної Америки.

Московсько - большевицький підпалювач, на спілку з Китаєм, війни у В'єтнамі, розпалювач комуністичних заворушень у країнах Південної Америки, поневолювач багатьох народів — виступив на ЕКСПО з наклепами і політичною пропаґандою, порушивши всі правила Виставки, виявивши ще раз імперіялістичну суть Москви.

Богдан Галайчук

МОБІЛІЗАЦІЯ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИХ УРЯДІВ

(2)

Перевага традиційної совєтської стратегії була в тому, що вона уможливлювала, на широку скалю, субверсію і дозволяла приписувати протисубверсивні заходи „меккартизмові" та „погоні за відьмами". І, що головне, уможливлювала єдину техніку, дуже успішну на латиноамериканському терені: інфільтрацію тих чи інших некомуністичних кол, на основі такого чи іншого споріднення, ідеологічного чи лише тактичного.

З чималим успіхом інфільтрували марксисти один сектор пероністів (поворот Перона революційним шляхом), націоналістів (протиєнкізм), католиків (протикапіталізм) і т. д. Що тим шляхом можна дійти до влади, на те існує кілька прикладів. Лише інфільтрацією дійшли комуністи до влади у Ґватемалі, опісля на Кубі. Джаґан став прем'єром британської Ґвіяни не як партизанський ватажок, а як псевдодемократичний лідер, спритно інфільтрувавши індуську партію. Не багато бракувало, щоб Бразилія перейшла в комуністичні руки шляхом послідовної інфільтрації уряду, адміністрації, юній і, головне, збройних сил. У 1962-му році існувала реальна можливість виборчого бльоку між чілійськими християнськими демократами і марксистами. Якщо б він був здійснився, марксисти сьогодні мали б міністерські портфелі. Зрештою, хоч вони й не належать до уряду, мають великий вплив на громадську думку (християнсько-демократичний уряд йде наліво, переліцитовуючися з ними) лише тому, що, шляхом довготривалої мімікризації вспіли інфільтруватися в демократичне суспільство, здобуваючи для себе позицію справді демократичної партії.

Тому важко погодитися з твердженням Режіса Дебре, відомого стратеґа революційної війни, який незабаром стане перед болівійським військовим судом: від 1917-26 року, мовляв, латиноамериканські комуністи мають чимало мучеників, але ніяких успіхів; тому треба покінчити з дотеперішньою лінією і піти на збройну боротьбу, починаючи від партизанки. Забув він, мабуть, що партизанка теж дає нагоду до мучеництва, і то з досить сумнівною авреолею. Наприклад, з партизанів, що діяли в Арґентині у 1964 році, лише один згинув у бою, зате чотири вмерли з голоду, а двох розстріляли самі таки партизани за непослух...

Закриваючи 11 серпня гаванську конференцію майже 4-годинною промовою, Кастро насміхався з казьонних комуністів, які, мовляв, „хочуть керувати революційною боротьбою з міст, замість брати зброю в руки". Мабуть, забув він, що сам не керував революційною боротьбою на Кубі, а сидів у пралісах Сієрри Маестри, і вирушив на „парадемарш" аж тоді, коли Батістові вояки вже не хотіли воювати проти партизанів, які тоді ще не були марксистами. Мабуть, забув також, що дотепер лише у двох латиноамериканських країнах партизанка увінчалася поважнішим успіхом: у Колюмбії завдяки симбіозі зі звичайними бандитами та в Болівії завдяки умовинам, про які ми згадували і до яких ще вернемося.

У протиставленні до лісової партизанки міська може бути куди успішнішою: опанування тої чи іншої латиноамериканської столиці може мати подібний вислід, як опанування большевиками Петроґраду в листопаді 1917 року. Дотепер відомий преценденс у тому напрямі: захоплення комуністами Боготи у 1948 році. Не згадуємо про недавні події на вулицях Дітройту та інших американських міст. З тутешньої перспективи важко з'ясувати собі, чи Кармайкел справді мав підставу записувати їх на свій рахунок на недавній гаванській конференції.

Остання слаба сторінка кастрівської метушні: занадто голосна акція кінець-кінцем таки викликає реакцію. „Найкраща форма оборони, — сказав генерал Баррієнтос 12 серпня, коментуючи Кастрову промову з попереднього дня, — це атака проти джерела зла... Прийдеться діяти, інтервеніюючи у самій таки Кубі. Стисло кажучи, йдеться не про інтервенцію, а про самооборону".

Як відомо, під кінець вересня відбудеться у Вашинґтоні Консультаційний Збір всіх міністрів закордонних справ ОАС, щоб розглянути венесуельське обвинувачення. Резолюції останньої конференції актуалізують скаргу, яка, як пам'ятаємо, попала була в імпас. „Болівія сподівається, — продовжував Баррієнтос, — що ця конференція дасть практичні висліди, що не обмежиться на зредаґуванні звичайних деклярацій. Деклярації шкідливі, вони спричиняють занепад престижу і виявляють нашу слабість. Необхідно прийняти екзекутивні постанови, необхідно діяти, бо кастрокомунізм діє".

Чи справді вдасться ті постанови прийняти — побачимо, у кожному разі атмосфера тепер куди більш сприятлива, ніж була, наприклад, у лютому, коли Арґентина запропонувала створити парляментарний військовий орган при ОАС, а чілійський представник потрактував ту пропозицію як анахронізм у добі мирної коекзистенції, відвідин Косиґіна у англійської королеви, Підгорного у Папи і т. д. У світлі гаванської конференції виходить, що саме чілійська позиція анахронічна, з її „гнилим" лібералізмом та неінтервенціонізмом з часів Теодора Рузвелта.

8-го серпня появилася в чілійській пресі вістка, мовляв, Арґентина, Бразилія та інші держави пляують створення спільної збройної сили для поборювання партизанки та інших форм субверсії. Дивним дивом, чілійське міністерство закордонних справ поспішило з реакцією на звичайну поголоску, не чекаючи її офіційного потвердження. Того самого дня чілійський віце - міністер закордонних справ Оскар Пінечет заявив, що Чіле не може протестувати формально проти пакту між сторонніми державами. „Немає змоги перешкодити здійсненню тої ідеї, але в тому порозумінні не візьмемо участи". Ця заява творить контраст до бундючно - аґресивної постави в лютому: Чіле вже не претендує на провідну ролю, не береться проголошувати загальних доктрин, а обмежується не надто блискучою ізоляцією.

Цю — дуже знаменну — зміну тону хронічного оборонця кастрівського „самовизначення й неінтервенції" також слід завдячувати гаванській конференції. Її абсурдність набрала рельєфу саме завдяки тонові гаванських нарад, які вже тоді — 8 серпня — давали уявлення про зміст резолюцій та кінцевої промови. Цим разом Кастро, мабуть, перевиконав норму: покищо єдиним вислідом змонтованої ним конференції є латиноамериканська мобілізація на протикастрівському фронті.

Навпаки, латиноамериканців демобілізує совєтська політика коекзистенції. Від початку 1964 до початку 1966 року Бразилія твердо стояла на протикомуністичному фронті, але позиція теперішнього бразилійського міністра закордонних справ, Маґаляеса Пінто, що прийшов до влади у березні цього року, змінилася, очевидно, не під кубинським, а під совєтським впливом; таке виходить з інтервю, що появилося в щоденнику „Ля Насіон". На думку міністра, після двадцятьох років холодної війни ми є свідками ступневого спаду мілітарного й ідеологічного напруження у взаєминах між Сходом і Заходом, при чому це відпруження йде ступнево від центру до периферії. В центрі стоять, очевидно, два велетні, ЗДА й СССР, а на периферії економічно недорозвинені країни".

Умово недорозвиненому міністрові невідоме те, що знає кожний читач „Свободи": „мирне співіснування, але не в Латинській Америці".

(Кінець)

„ЯВИЩЕ „ЦВІТІННЯ ВОДИ"

„Гідробудівництво на Дніпрі, вирішуючи проблеми енергетики, судоплавства й іригації, викликало до життя ще одну важливу проблему — проблему „цвітіння" води" — повідомила „Молодь України" з 11 серпня. У статті „Прісноводне чудовисько" розповідається, що мікроскопічні живі організми захаращують так зв. Кахівське та інші штучно створені „моря" та що їх не можна знищити навіть з допомогою хемічної отрути, бо... дістають імунітет. Газета радить боротися з заростями „механічним способом", себто зривати і знищувати оте „цвітіння". „Шукають боротьби з раком водойм українські вчені".

Ірина Павликовська

У КРАЇНІ КОНТРАСТІВ І ВЕЛИКОЇ МАЙБУТНОСТИ

(Репортаж з подо рожі до Бразилії)

(3)

Катехитки з Інституту ім. св. Ольги навчають по селах релігії, ведуть школу для бідних дівчат, здібніших висилають потім до вищих шкіл.

З Прудентополісу їдемо на села. Протягом одного дня відвідуємо три села: Есперансо, Маркондес та Іваї. Тут уже тільки пільні, вузькі дороги, які тягнуться майже виключно серед лісів. Земля — цеглова глина, дуже липка. Вибої, ями, болото, як у нас на подільських дорогах. Ніде нема бензинових стацій ані телефонів. В разі нещасного випадку треба йти пішки десятки кілометрів до найближчого містечка.

Есперансо, Маркондес, Іваї — це виключно українські села. В Есперансо є велика церква, збудована серед бразилійських сосен. Здалека чуємо весільний спів, як бувало у нас на селах: весільна група їде вантажним автом до церкви. Триклясову школу ведуть Сестри Служебниці. Якраз іде наука катехізму і сповідь. Надворі зранку холодно і іней, але половина дітей боса. Як у нас 50 років тому, коли не вистачало грошей на взуття.

Служебниці рівночасно працюють як медичні сестри, даючи ліки і поради хворим. До міста 45 кілометрів. Це далека дорога кіньми.

Села наче безлюдні, бо всі працюють у полі. Поля далеко на горах. Тепер лущать кукурудзу. Хати замкнені віконницями, бо шиб немає, скло задороге. Люди сіють збіжжя, кукурудзу, гречку, риж, садять фасолю. Головна їда фасоля, гречка і кукурудза. Господарюють без машин, господарство примітивне, худоба нерасова і її мало. Продукти збувають через посередників у містечках.

В Іваї відвідуємо дім оо. Василіян, де вчаться студенти теології, і дім СС. Служебниць, що ведуть школу і шпиталь. Околиця прегарна, спокійно, тихо, але — безнадійно.

Відвідини у філіях ХОСоюзу і відділах Жіночої Організації

У неділю 2-го липня по Службі Божій прощаємося з нашими господинями - катехитками в Прудентополісі. Тут перебули ми три дні, і як управа, так і всі дівчата виявляли до нас велику увагу і гостили нас якнайкраще. Нам жаль від них від'їздити ,але перед нами ще далека і тяжка дорога.

Сотня дівчат на подвір'ї співають на прощання. Ми сідаємо до нашого малого „Фріца". Дівчата, не знаю коли, обмили нам авто. Сонячний день і тепло, настрій у нас веселий.

Ми лишаємо Прудентополіс і поспішаємо, щоб на час заїхати до Понта Ґросса, де є поважна українська громада.

Понта Ґросса прегарне місто з 120.000 мешканців, розложене на верхах. Багато нових будинків. Заїжджаємо до домівки філії ХОС, де нас чекають представник місцевої громади д-р М. Булик і о. М. Крочак з Куритиби. Знайомимося. По обіді — збори.

Вітають нас: голова місцевого відділу жіночої організації, голова філії ХОС, голова місцевої молодечої організації п. Оверченко і голова Сестрицтва (ім. кн. Ольги). Говоримо про працю жіночих організацій, а тому, що зійшлося все громадянство, я говорю також про Світовий Конґрес Вільних Українців. Ця тема викликає ряд запитів. Час проходить швидко, і ми мусимо їхати далі, щоб успіти ввечері на збори в Іраті.

Але тут прикра несподіванка: пані Оксана, наш автоводій, признається, що вчора на селі звихнула праву ногу, яка спухла і болить. Немає ради, треба допомогти. Пан Оверченко повіз Оксану до шпиталю. Пересвітлили і забандажували, і вона, геройка, тою ногою керує автом до Іраті. Це — 120 кілометрів пільними дорогами. Їдемо лісами, час від часу зустрічаючи віз чи авто. Жадних селищ, хіба хати місцевих „кабуків", у яких блимає вогонь. Признаюся, що мені було страшно, не тільки за себе, але й за всіх нас. І я почала молитися.

Нарешті десь коло 8-ої години ми щасливо приїхали до Іраті, де на нас нетерпеливо чекали. Тут телефон рідкість, і вони не знали, що з нами. Представники громадянства прийняли нас у патріярхальному домі пана Петра Хоми, поважного власника крамниці і підприємств, який почастував новоприбулих прекрасною вечерею.

Прегарний будинок філії ХОС викликає у мене добрий настрій. Публіки повна заля. Я говорю знову про Світовий Конґрес і жіночу організацію, інж. О. Бандура — про виховні справи, пані Оксана і Ірина також. Наш „ансамбль" уже зіграний і своїми виступами ми доповнюємо одне одного.

Після того місцева група молоді виводить народні танки і співи. Усі говорять чистою українською мовою. Виходимо з домівки по півночі.

Ночуємо в гостинному домі панства Василя і Ангелини Шпаків. Господиня підкидає дров у кухні, щоб ми зогрілися. Ми з приємністю викупалися у ванні, огріваній малим електричним апаратом.

Господар, не маючи довір'я до нашого авта, везе нас своїм, більшим автом. Я і п-ні Бандура випростуємо свої ноги і гріємося на сонці. По дорозі обговорюємо умовини життя наших поселенців.

(Продовження буде)

ДЕНЬ ОБЛУДНОЇ ПРОПАҐАНДИ

Геніяльний винахід італійця Марконі — радіо — настільки вже ввійшов у наше щоденне життя, що без нього, без звичних голосів дикторів ми, здається, почували б себе осиротілими. Радіо надзвичайно прискорило й поширило інформацію, переступило кордони країн, заговорило до інших народів їхніми рідними мовами... Але ніхто у західньому світі не збирався і не збирається влаштовувати якогось спеціяльного свята чи „дня" на честь радіо. Його розглядають так само, як і все інше, необхідне, і тому звичайне, в щоденному житті.

Інакше відносяться до радіо в Совєтському Союзі, де щороку в травні відзначають „День радіо", називаючи його святом. Як і преса та інші засоби інформації, радіо в СССР — це голос комуністичної партії, фактично ж — ЦК КПСС; воно не лише удержавлене, воно ще й опартійнене. Мільйони слухачів в Україні, де тепер є 9 мільйонів приймачів і ще більше так званих радіоточок, куди пересилається програма з радіовузлів, мають слухати те, що бажає сказати партія; мусять не раз і не двічі денно слухати Москву, що її так щедро транслює нібито Українське радіо в Києві.

Цього року, з нагоди 50-річчя большевицької контрреволюції, більшість радіопересилань присвячені здобуткам совєтської влади, виступам „передовиків колгоспних ланів", новочасних стахановців - ударників пропаґандивним виступам поетів тощо. Крім того, слухачам постійно вбивається в голову „переваги комунізму" над іншими державними системами. У „Радянській Україні" з 6-го травня, статті „Завтра день радіо" сказано: „У програмах радіо і телебачення значне місце займають матеріяли, в яких говориться про корінні переваги соціялізму над капіталізмом, дається рішуча відсіч ідеологічним диверсіям імперіялістів та їх аґентури — українських буржуазних націоналістів".

Справа в тому, що населення України має нині змогу слухати радіо не лише з Києва та з Москви... В Україну передають українською мовою програми з різних країн світу, в яких розповідається дещо про життя і діяльність, про творчу активність та політичні напрямні великої української спільноти за кордоном. У листах з України повідомляють, що навіть по приватних хатах, у тісному родинному колі — люди моляться, слухаючи з Риму українські релігійні програми.

Вільна радіоінформація і партійна радіодиктатура ввесь час у двобої, який особливо гостро відчувають у країнах поза залізними та бамбуковим заслонами. А все таки ніхто на Заході не збирається проголошувати тут „Дня радіо", бо чого робити свято із звичайної, буденної правди?

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Михайло Данилюк

ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК

(38)

Німці про це знали. І вони рішились на жахливий плян: знищити тих, що ховаються, викуривши їх димом. І разом із тим знищити половину старого міста. Ґетто горіло кілька днів, а разом з ним горіли архітектурні пам'ятки, старовинні будинки... По місті пустили вістку, що це жиди підпалили, щоб не дати свого майна німцям. Справа виснилась від самих жидів, яким пощастило втекти з вогню і яких люди переховували поза містом. Це ж вони й розказали, як німці темної ночі підпалювали ґетто з кількох кінців...

Тепер добираються і до українського населення. Коли почнуть палити? Бо грабувати і розстрілювати вже почали.

Німці скидають маску. Нам потрібно робити це саме. Чи ж є інший вихід?

Перші трагедії лягають чорними тінями, одна за одною, на старе місто. Над горами важкими хмарами котиться болючий сум. А в серці росте лють. А в серці корениться завзяття. І жадоба помсти.

ПОСПІХ

10 березня 1943.

Немає сумніву, що незабаром треба буде пускати постійні загони, десь творити їх осередки й бази. На цю тему Блакитний відбув уже низку нарад у терені і написав до області, щоб прислали інструкції. Білий десь на Володимирщині мовчить.

Німці щораз нахабніше забирають силою молодь по селах і містечках. Кілька день тому знову вивісили оголошення про „добровільний виїзд", але разом із тим дали „рознарядку" по районових управах та крайсляндвіртах на певний континґент рабів для німецьких фабрик. Чимало молоді вже переховується. Крайсляндвірти тиснуть на місцеві самоуправи, щоб ті своїми руками давали „добровільців". Самоуправи ухиляються. Німці грозять арештами.

Німецькі крайсляндвірти в Україні — це особлива порода людей, яка вимагатиме колись доброго пера і цілих книжок, щоб описати жорстокість їхньої душі і їхніх дій. На Крем'янеччині найбільше прославились крайсляндвірти в Бережцях, Ланівцях, Вишневці і Шумську. Вони особливо виразно виявляють душу новітніх ґотів.

Лисий посилено працює із своїми ветеранами. Дванадцять старшин майже кожного дня зайняті якимись вишколами, що їх проводять по селах із боївками. Залізняк і Вихор кажуть, що як так піде далі, то з нас буде така армія, яка зможе й Берлін узяти.

Блакитний уже давненько, місяців зо два, як почав звертати увагу на саме місто. Відрізав бойову розвідку від організаційної. Забрав Тамару від Трояна, і вона тепер очолює кількох дівчат-розвідчиць по німецьких канцеляріях. Натиснув на місцеву поліцію. Перебрав їх усіх у військову сітку. Всіх зорганізованих хлопців очолив Жарина зі своїм „адьютантом" Мазницею, який виконує ролю розвідчого серед німців і головного зв'язкового поміж поліцією і повітовою Командою. Миколу Н., який є фактичним командантом поліції, Команда в цю роботу не мішає, хоч це повністю своя, заслужена людина. Оунівець ще з польських часів, суджений поляками. Раніше Микола допомагав, але німці почали його обставляти, і ще восени минулого року сітку наших хлопців перебрав Жарина. Він же й почав тепер брати участь у роботі Команди. Миколу тримається для більших завдань.

МІЖ БОФФАЛІВСЬКИМИ СОЮЗІВЦЯМИ

По довшій переписці з Головною Екзекутивою УНС та секретарем пластового відділу в Боффало, мгр. І. Гаврилюком, устійнили ми день 4-го квітня, в якому я повинен би приїхати до Боффала. Я їхав туди з приємністю, не тільки тому, що знаю Боффало і маю там багатьох знайомих і навіть приятелів, але також тому, що хотів пізнати союзову працю та окремих союзовців в Америці. В пополудневих годинах 4-го квітня я всів на торонтонській автобусовій станції до швидкого „Сірого хорта" в напрямку до боффалівської округи. Батько-Союз буде відзначати свій 75-річний ювілей, в якому за всяку ціну хоче досягти до ста тисяч членів.

Це також один із аргументів, що заставив мене виїхати до Боффала, щоб дати допомогу та на місці намітити плян проведення організаційної акції. Швидка їзда по чудових гайвеях Канади забрала навіть не цілих дві години і ми в'їжджаємо на „Міст Миру", що лучить Канаду з Америкою. Чудовий день, вітер буйно по середині мосту повіває канадійським кленовим та американським зоряним прапорами. Ще хвилина і ми на американській землі. Тут границя між двома добрими сусідами. Немає тут колючих дротів, патруль спеціяльного війська чи поліції, немає високих обсерваційних башт, чи милями „мертвого заораного поля". Тільки назва „Моста Миру" дає можливість побіч себе жити і свобідно розвиватися окремим народам. Розглядаюся за таксівкою, за кілька хвилин заїжджає мурин-шофер. Довідавшись, що я з Канади, починає хвалити Канаду. Коли довідавсь, що я не тільки канадієць, але і українець, то почав хвалити українців.

Вступивши в хату, знайомимося з родиною. Мгр. Гаврилюка знаю з Конвенції, пані Степанію пізнаю, і довідуюся, що вона близька моя землячка, дочка Всеч. о. Ілевича, та що колись я напевно її бачив, бувши в її околицях. Пізнаю й симпатичних дітей панства Гаврилюків. Родина — взір доброго релігійного і національного виховання дітей та праці для громади. По короткім „вступі" і щирій гостині, не марнуємо часу, приступаємо до праці. Зустріч з головою округи, з управами відділів, зустріч з визначнішими представниками церковного і громадського життя. Вкінці найважніше — проведення конкретної акції для приєднання нових членів, бо це має виповнити двотижневий мій побут. Велику увагу прив'язуємо до відділу пластового, якого секретарем є пластовий сеньйор мгр. Гаврилюк. Цей відділ має великі можливості росту, вишукуємо адреси всіх і вся, в чому допомогу дає нам наша пластунка - виховниця Мартуся, ну і пані Господиня. Виготовивши відповідний „адресар", ще цього вечора відвідуємо окремі родини.

Молодий енергічний голова округи п. Кобрин зробив на мене добре враження не тільки активністю союзової праці, але також і знанням асекураційного діла. Він працював колись в асекураційній установі. Поза наші наради і обговорення союзових проблем округи, ми відвідали поважне число мешканців Боффала й околиці, щоб переконати їх вступити в ряди УНС. Разом з п. Кобрином ми відвідали також деяких секретарів відділів, а саме: довголітнього і заслуженого союзового секретаря і організатора, тепер голову відділу п. Булу, і секретарку пані Гаравус, що хоч уроджена вже в Америці володіє добре українською мовою й працює для громади. Довголітній секретар відділу 304 п. Гнатик, активний в громадській праці, радо вітав мій приїзд, хоч можна було замітити, що цілою душею він вже був на Україні, куди вибирався за місяць виїхати. Обіцяв, доложити всіх сил і старань, щоб приєднати поважне число нових членів. Пані Дика, панна Бойко, п. Сидорович, П. Базів, П. Грицун, всі вони обіцяли включитися в пожвавлення праці та приєднання нових членів. Разом відвідали ми о. д-ра Івахова, п. Шарвана, а при відвідинах Українського Дому побачив я ряд старих знайомих і приятелів: п. п. Мороз, Луковський, Пенцар, Лисак, Михаськів, Горбачук, Петрівський, Дроздовський і багатьох інших.

В радіостудії п. В. Шарвана я зустрінувся з проф. Завадовичем. Професор говорив про дітей - молодь, я говорив про УНС, який також виконує велике завдання у вихованні нашого молодого покоління. Мав я нагоду стрінути заслужених громадян Боффала, проф. З. Сагана, постійного коментатора радіопрограми Шарвана і його дружину, виховницю і учительку рідної школи та симпатичну дикторку радіопрограми пані Ірину. Цю милу зустріч увіковічнив спільною знимкою мій добрий друг п. Шарван, власник радіопрограми, гарного висилкового бюра і крамниці взуття.

На іншому прийнятті мав я приємність зустріти Всеч. о. Ілевича з добродійкою. Всеч. отець Ілевич майже не змінився, життєрадісний, веселий, жартівливий. Така ж і пані-матка. Щиро ми прощались, згадували старі часи, обіцяли знову скоро зустрітися. Запрошували одні одних. Виступ наш по радіо, так проф. як і мій повторялися через два рази. У п. Шарвана я був крім цього ще два рази, та провів з ним час на гарних розмовах, заторкуючи багато справ нашого загально - громадського життя.

Загальні мої враження з перебутого часу якнайкращі. Тут не тільки я знайшов відданих союзових працівників, але добрих приятелів. Хоч вправді на число українців у Боффало вже велике число є членами УНС, то все ж таки, відвідуючи з секретарями в різних частинах міста, як і різних родинах, треба ствердити, що є ще великий відсоток людей, що з якихось причин до УНС не належать, хоч достатнього життєвого забезпечення не мають. Будучність підкаже, що для зручнішого охоплення громадянства менші відділи повинні б бути об'єднані, що дасть можливість і секретарям - організаторам і членам кращий зв'язок. Я переконаний, що всі союзові працівники докладають всіх старань, щоб своє завдання виконати якнайкраще. Заплянованy працю ми провели. Чи вповні вона нам вдалася? Тяжко було б відповісти тепер. Збираючись домів, я щиро всім їм дякував, обіцяв при найближчій нагоді ще раз їх відвідати. Прощаючись з мгр. Гаврилюком, який разом із своїми „пестійками" донями підкинув мене до автобусу, я був переконаний, що разом з ним і всіма союзівцями як п. Кобрин, п. Була, пані Гаравус, ми своє завдання виконали. Допомагали нам в тому інші, яких тяжко було б всіх вичислити. Я особисто з відвідин вдоволений, бо мав змогу переконатися, як живуть, діють і працюють наші відділи, окремі союзовці в Америці. Вони як і ми маємо майже ті самі проблеми церковного чи мовного порядку, а справа виховання нашої молоді та задержання її при українстві — тотожна. Я прийшов до переконання, що хоч обставини в обох країнах є дещо інші, то все ж таки наші спільні зусилля могли б в кожному випадку мати більші успіхи, якщо б в ім'я нашої спільної дії ми проводили їх спільними силами.

Сівши до досить вигідного вечірнього автобусу, я думав під час їзди і дрімав їдучи в сторону Торонта. Коло півночі я вже був у хаті.

В. Дідюк

ПОДЯКА

Односельчани п. АННИ МІЛЛЕР з Бурдяковець, Зах. Україна, складають щиро-сердечну подяку пані МЕРІ КОВАЛЬ за вислання подарунку-пачки через фірму Roman Parcel, N.Y. до п. АННИ МІЛЛЕР з КОВАЛІВ.

ХТО МАЄ

„БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ МИР"

ВИДАННЯ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ — ПРОСИМО ПОВІДОМИТИ ЛАСКАВО РЕДАКЦІЮ „СВОБОДИ"

Лос Анджелес, Каліф.

МАРІЯ ДУШНИК МІЖ ЧЛЕНАМИ 257-го ВІДДІЛУ УНС

Сидять зліва доправа: Августин Рудник — голова, Параска Сильчак — дружина фін. сек. П. Сильчака, Марія Душник — заступниця гол. пред. УНС, Петро Сильчак — довголітній фін. сек. Відділу, Остап Ґац — заступник голови. Стоять зліва доправа: Микола П. Новак — б. довголітній голова Відділу, тепер голова кон. камісії; Володимир Коваль — організатор Відділу; Іван Ковалик — заступник фін. секретаря. фотографував д-р Я. Полотнянка.

Під час побуту в Каліфорнії п. Марія Душник, заст. гол. предсідника УНСоюзу, відвідала Управу 257-го Відділу УНС. Зустріч відбулася в домі Українського Культурного Осередку.

Дім УНО в м. Л.А. робить прекрасний бизнес рентами залі. Вартість його на цю пору становить 225.000 дол., а довгує ще УНСоюзові приблизно 17,000 дол. Організація УНО повстала 1943 р. і має статут, а дім набула 1960 р. Дім куплений за пожертви укр. патріотів Лос Анджелесу й околиці, а ремонт зроблений за гроші УНС (морґедж 25,000 дол.) і великою працею „толочників", які суботами і неділями працювали цілий рік (приблизно 30 їх), а автор цих рядків „толокував" кожний день в цілому році. І так з театру, що був закуплений за 37,500 дол., повстав нар. дім найкращий на всі укр. громади в Америці.

Відділ УНСоюзу зорганізований 1947 р. і дотепер має приблизно 350 членів.

Микола П. Новак

В УССР ВІДБУДОВУЮТЬ ДАВНЮ ЦЕРКВУ „ДЛЯ РОСІЙСЬКИХ СОЛДАТІВ"

„Культура і Життя" з 13-го серпня повідомила: „Будівництво хотинської фортеці (Чернігівська область) почалося ще в X столітті, коли місто „на Дніпрі Хотень", як згадує старовинний літописець, входило до складу Київської Русі.

Зараз майстри почали реставрувати стіни й ворота, що виходять до ріки. Потім намічається відбудувати башти, комендантський палац, споруджений у XV столітті, церкву, збудовану для російських солдатів, та інші споруди".

ЗЛИВА ВЕСЕЛА...

Зашуміли липи й клени,
клени у тривозі:
швидче-хутко з трав зеленим
Дощ їм змиє коси...

Гукнув грім! Квасолю сипле,
сипле на жарт мов.
Стрільно юність голосиста
шука захист в парку.

І веселі, і щасливі, —
щасливі малята...
Так радів колись я зливі,
босий з дітьми я так...

Дощ мов кіньми налітає,
налітає з шумом!
Фейєрверки грім пускає, —
піротехнік шустрий...

Липень, 1967.

Ів. Кмета - Ічнянський

СТУДІЙНІ ПОЗИКИ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

Українські студенти, які в Академічному Році 1967-68 думають кінчати свої студії на декотрій високій школі в Америці, можуть отримати — в разі потреби, — студійні позики від Українського Інституту.

Студійні позики є безпроцентові.

В минулому академічному році уділено п'ятьом студентам студійні позики в сумі $2950.

Студенти, які хотіли б отримати студійні позики, повинні виказати відповідний ступень успіху в попередніх роках та з'ясувати обставини, що виправдують потребу фінансової підтримки у формі студійної позики.

Аплікації з потрібними документами слід надіслати до Українського Інституту до 18 вересня 1967 разом з потвердженням про запис на 1967-68 академічний рік.

Зголошення про аплікації слід надіслати на адресу: Ukrainian Institute of America, Inc. 2 E. 79th St. New York, N. Y. 10021.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

На 81-му році сповненого труду життя, в неділю ранком, 20-го серпня 1967 року відійшов від нас наш Найдорожчий БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

проф. Богдан ЗАГАЙКЕВИЧ

БУВШИЙ СОТНИК УГА

ПАНАХИДИ будуть відправлені у вівторок, 22 серпня 1967 р. і в середу, 23-го серпня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Lytwyn & Lytwyn, 801 Springfield Avenue, Irvington, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 24-го серпня 1967 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Володимира в Elizabeth, N.J., а опісля на все-український цвинтар в Bound Brook, N.J.

В глибокому смутку залишені:

ОЛЕНА МЕЛЬНИЧУК з мужем ЕДВАРДОМ — донька
ВОЛОДИМИР з дружиною ШІЛЕЮ — син
ОРЕСТ з дружиною ЯРОСЛАВОЮ — син
ХРИСТИНА ПАЦЛАВСЬКА з мужем ОРЕСТОМ — донька
ДІРДРІ, АСКОЛЬД, ЛЯРИСА, РЕНАТА, ГАННУСЯ, ТАРАСИК і ОРИСЯ — внуки

ВИДАВНИЦТВО „ПЕРЕМИШЛЬ-ЗАХІДНІЙ БАСТІОН" УКРАЇНИ

ділиться сумною вісткою з бувшим Громадянством Перемищини і Знайомими, що в неділю, дня 20-го серпня 1967 року, о годині 7:15 ранку відійшов у Вічність на 81-му році трудолюбивого життя Голова Редакційної Колеґії

сл. п.

Проф. Др. Богдан ЗАГАЙКЕВИЧ

В особі Покійного Українське Громадянство тратить Великого Патріота, улюбленого виховника молоді, визначного суспільно-наукового діяча, любителя музейництва, збирача археологічних знахідок, дійсного члена НТШ і УВАН, учасника визвольних змагань та щедрого жертводавця на національно-харитативні цілі.

ПАНАХИДИ будуть відправлені у вівторок і середу 22 і 23 серпня 1967 року у похоронному заведенні Литвин-Литвин в Ірвінґтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, дня 24 серпня 1967 р. о годині 9-ій ранку з похоронного заведення до українсько-католицької церкви св. Володимира в Елизабеті, Н. Дж., а опісля на український цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Складаємо вирази співчуття Родині Покійного.

КОМІТЕТ І РЕДАКЦІЙНА КОЛЕҐІЯ

Замість квітів на могилу Покійного, складаємо по 25 долярів на НТШ і УВАН в Ню Йорку, Український Католицький Університет у Римі, Енциклопедію Українознавства в Сарселі, Катедру Українознавства в Америці і Український Музей в Бавнд Бруку.

В АМЕРИЦІ И У СВІТІ

МОСКОВСЬКІ „ІЗВЄСТІЯ" ЗАКИНУЛИ Комуністичному Китаєві в п'ятницю минулого тижня, що уряд Мао Тсе - тунґа зумисне веде таку „гістеричну протисовєтську кампанію", щоб довести до зірвання китайсько-совєтських дипломатичних взаємин. „Ізвєстя" пригадують низку протисовєтських виступів комунокитайських властей з останнього часу, включно з переслідуванням капітана й залоги совєтського корабля „Свірск" в Дайрені (Дальному), здемолюванням совєтського консуляту в Пейпінґу і спаленням на вулиці Пейпінґу автомобіля совєтської амбасади, і доходить до висновку, що це „на широку скалю пляновані, організовані й переводжені провокації групи Мао Тсе-тунґа".

Ділимося сумною і болючою вісткою з колишніми Професорами і Учнями Української Гімназії в Перемишлі та всім Українським Громадянством, що в неділю дня 20-го серпня 1967 року, по довгих і тяжких терпіннях відійшов у Вічність на 81-му році життя, наш дорогий, довголітній, батьківського серця виховник-патріот, великий опікун молоді, людина рідкісних чеснот, невтомний громадський працівник

св. п. д-р

проф. БОГДАН ЗАГАЙКЕВИЧ

ПАНАХИДИ будуть відправлені у вівторок, 22-го серпня 1967 р. і в середу, 23-го серпня, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Lytwyn & Lytwyn, 801 Springfield Ave., Irvington, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 24-го серпня 1967 року, о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Володимира в Elizabeth, N.J., а опісля на все-український цвинтар в Bound Brook, N.J.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

КОЛИШНІ УЧНІ

Звертаємося з проханням до всіх Учнів Покійного, включитися в акцію вшанування пам'яті Покійного і, згідно з Його волею, замість квітів на могилу, жертвувати на народні цілі безпосередньо або на адресу:
Андрій Бук, 141 Autumn St, Passaic, N.J. 07055
з зазначенням, на яку ціль.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА

ділиться з Членством і Прихильниками вільної української науки сумною вісткою, що 20-го серпня 1967 року відійшов у Вічність

проф. БОГДАН ЗАГАЙКЕВИЧ

Голова Ради Реґіональних Комітетів, член НТШ, педагог, музеолог, науковець, заслужений редактор реґіональних збірників, бібліофіл, сотник УГА і визначний громадський і суспільний діяч.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 24-го серпня 1967 року з заведення Литвина в Ірвінґтоні на цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ВШ. Рідні, передаємо сердечні слова співчуття у їх тяжкому горю.

УПРАВА НТШ в ЗДА

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

З великим смутком повідомляємо про смерть 20-го серпня 1967 року

проф. Богдана Вікторовича ЗАГАЙКЕВИЧА

дійсного члена УВАН у США, відомого українського вченого, великого знавця українського мистецтва та української книги, керівника книгознавчої секції ім. Володимира Дорошенка і співучасника Музею Академії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

УВАН у США

В 4-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Дорогого, Незабутнього Мужа

бл. п. інж. Артема Зубенко

буде відслужена

ПАНАХИДА

на Українськім Православнім Цвинтарі в САВД БАВНД БРУКУ, Н. Дж.

26-го серпня 1967 року

о 1-ій годині по пол.

Дружина Є. ЗУБЕНКО

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ світлої пам'яті

ст. пл. ЛЕСІ СТАРУХ

в СУБОТУ, 26-го СЕРПНЯ 1967 р.

буде відправлене

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

в 7-ій год. вранці в церкві ЦАРЯ-ХРИСТА при 1623 Вест Каюґа вулиці у Філядельфії.
До участи в Поминальному Богослуженні запрошують Приятелів і Знайомих Покійної

КУРЕНІ УПС-ок і УСП-ок „ЧОРТОПОЛОХИ"

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п.

д-ра Володимира Ґемка

колишнього провідника Бережанщини на Рідних Землях та Голови Комітету Видавництва „Бережани" в ЗДА відправиться за Спокій Його Душі

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

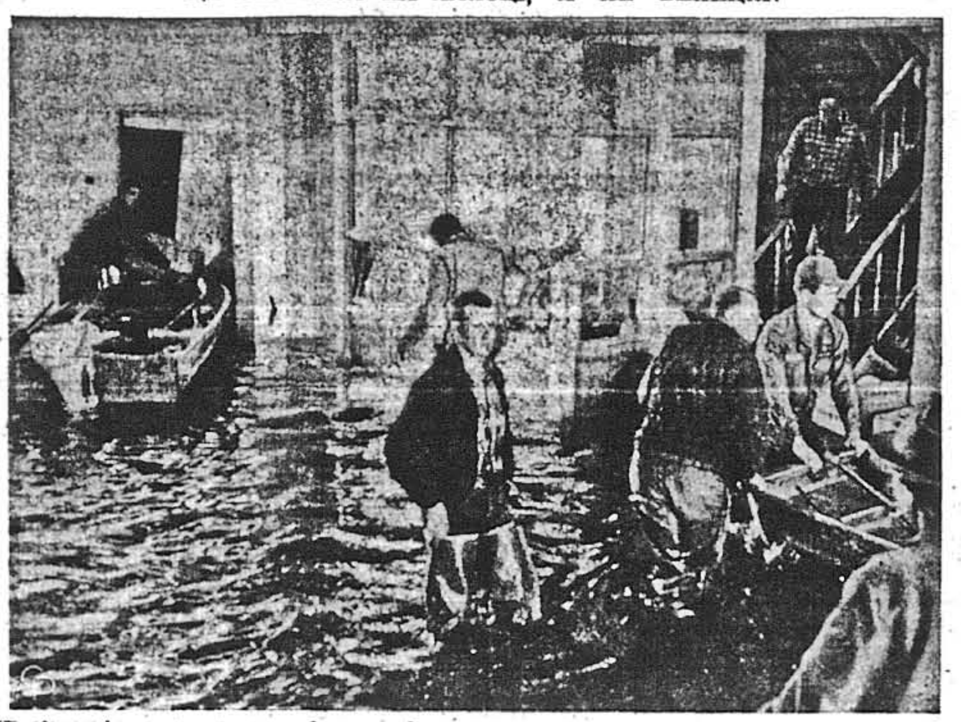
в суботу, 26-го серпня 1967 р.

о год. 8:30 рано

в українській католицькій церкві св. ЮРІЯ при 7-ій вул. в НЮ ЙОРКУ, на яке всіх Бережанців, Родину, Знайомих та Приятелів запрошує

КОМІТЕТ В-ВА „БЕРЕЖАНИ"

ЦЕ ФЕРБЕНКС НА АЛЯСЦІ, А НЕ ВЕНЕЦІЯ!

На Алясці сталась катастрофа повені, яка вможливила рух на вулицях деяких міст тільки човнами, або пішки по пояс у воді. На цій світлині бачимо одну вуличну сцену з м. Фербенксу. Мешканці намагаються сяк-так направити шкоди, що йдуть в мільйони долярів, ще перед настанням зими, яка на Алясці виявляється морозами до 50 ступнів нижче зера.

Дітройт, Міш.

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ

Заходом Окружного Комітету Відділів УСоюзу в Дітройті й околиці відбувся в неділю 9 липня Союзовий День на Оселі „Київ".

Приблизно тисяча членів і прихильників нашої найстаршої й найбільшої братської організації прибуло на Союзовий День, щоб в цей спосіб віддати шану Союзові, який за весь час свого існування був основою нашого зорганізованого життя на цьому континенті. Різноманітна та багата праграма була виявом прихильного наставлення нашого мистецького світу до УСоюзу, який завжди був його меценатом та протектором.

Програму дня започатковано Службою Божою, яку о год. 11-й перед полуднем відправили о. шамелян М. Бохневич і о. д-р І. Нагаєвський. Патріотичну та повну піднесення проповідь виголосив о. д-р Ізидор Нагаєвський.

Благальною піснею „Боже Великий Єдиний" в наміреню українського народу закінчено Богослуження.

Після обіду відбулась мистецька програма. Започатковано її відспіванням гимну Українського Народного Союзу у виконанні п. Олега Хміля.

Мистецька частина була багата, виглядає, що організатори свята старались включити в програму дня різні зразки нашого мистецтва, синхронізуючи поодинокі виступи.

Декільна мельодійних народних пісень виконав Чоловічий Квартет під орудою відомого хорового диригента проф. Кирила Цепенди, в якому, крім нього самого, брали ще участь В. Кучер, Б. Тарновецький і О. Хміль.

Багату та добре продуману програму дала Студія при Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка під керівництвом М. Лісківського. Вона виконала Веснянки під акомпаніямент бандури та кілька сольових і групових точок.

Дуже тепло приняла публіка досить чисельну Танцювальну Групу з Росфорд — Толідо під керівництвом Марії Пелехатої й Мирослава Юркевича.

Ця група молоді в стилевих національних строях виконала ряд танків та принесла глядачам багато розваги.

Закінченням і завершенням мистецької програми був виступ Дівочої Капелі Бандуристок СУМА ім П. Орлика під мистецьким керівництвом Петра Потапенка. Капеля виконала уривок з літ.-мист. монтажу, присвяченого Українській Національній Революції й УПА та кілька пісень народно - побутового репертуару.

Сольові ролі виконували Г. Кравченко і Хр. Лепецька, а деклямації Ада Легета і Віра Потапенко.

Головну доповідь виголосив п. Володимир Сохан, заступник головного предсідника Українського Народного Союзу, який зараз на вступі привітав присутніх від гол. предсідника УНСоюзу п. Й. Лисогора, який в цьому часі перебував в Европі. Пан В. Сохан зазначив, що Український Народний Союз, це — всеукраїнська організація, що працює для добра українського народу. Тепер вона вже мільйонова організація, яка може успішно допомогти цілому українському народові. Коли буде більша, зможе дати ще більшу допомогу.

Український Народний Союз це неначе та скеля Гібральтару, об яку розбиваються всі ворожі наступи, скеровані супроти українського народу.

Окружний організатор Українського Народного Союзу п. В. Гірняк, закликав всіх присутніх вступити в члени УНСоюзу і всіх інших укр. інституцій, бо тільки в них наша перемога й сила.

Привіт від Головної Управи Української Народної Помочі зложив п. Михайло Березовський, головний контролер тісї інституції.

Імпрезу відкрив голова Окружного Комітету, п. Андрій Триш, а закрив її інж. Іван Ващук, гол. контролер Українського Народного Союзу, подякою всім виконавцям і присутнім.

Ведення програми спочивало в руках ред. Петра Рогатинського.

Співом українського національного гимну, підхопленим всіма присутніми, закінчено програму Союзового Дня в Дітройті.

В. Т.

„РОЗЦВІТАЄ РАДЯНСЬКА БУКОВИНА"...

Прибулому до м. Чернівців П. Шелестові — відпоручникові Москви в УССР — працівники Машинобудівельного заводу розповіли, що вони вже виконали „плян 7-місячної валової продукції на 103%", а колгоспники „розповіли, що за попередніми даними одержно по 32 центнери пшениці, 30 центнерів гороху і 30 центнерів ячменю з гектара. Добрі види на врожай кукурудзи і цукрових буряків. За 7 місяців тваринники виробили на сто гектарів сільськогосподарських угідь по 70 центнерів м'яса і по 400 центнерів молока". У звіті „Радянської України" з 8 серпня сказано, що „люди користаються всіма благами жовтня" і тому „трудящі Буковини сповнені рішимости працювати ще краще".

Вийшло нове видання книжки для молоді „Кам'яна сокира"

Ню Йорк. — У виданні і в серії „Бібліотека ,Самопомочі' " для молоді, ч. 1, вийшло друге, виправлене і доповнене видання оповідання Ірени Винницької під наг. „Кам'яна сокира", на 72 стор. — з життя людей в первісних часах, за неоліту, коли спритність, сила мускулів та відвага були вирішальними в боротьбі за життя, проти диких звірів і проти ворожих напасників. Герой оповідання, хлопчик Тана, багато здобуває і врешті гине в тій боротьбі. Книжка про дитину, але не для дітей, а для юнацтва і старших. Тому в ній, крім словника незрозумілих слів, є передмова д-ра Я. Пастернака і рецензійний відгук Ст. Є. з „Літературно-Наукового Вісника" ч. 1 в Реґензбурзі, з 1948 року, які є своєрідними поясненнями до талановито змальованої праісторичної доби на згодом українській території. Виразні ілюстрації Петра Андрусіва вдало доповнюють розповідь, мова якої, однак, заслуговувала б на мовного редактора. ОПДЛ дало цьому виданню свою рекомендацію, редаґує цю серію видань „Самопомочі" Петро Гой.

Сан Франціско, Каліф.

ВИСВІТЛЕННЯ ФІЛЬМУ „СОЮЗІВКА"

Управа відділу УНСоюзу докладає всіх зусиль, щоб поширити серед нашого громадянства знання про працю та користі, які дає Український Народний Союз, як для поодиноких своїх членів так і для загалу української громади в Америці.

Велика віддаль, яка ділить нас від українського скупчення на сході Америки, не дає всім змоги відвідати ті терени та побачити здобутки української громади. Дуже мала кількість наших громадян мала нагоду побувати на відпочинковій оселі УНСоюзу „Союзівці", тому управа відділу подбала про висвітлення фільму „Союзівка", яке відбулося дня 3-го червня ц. р.

Перед висвітленням голова відділу д-р В. Оренчук поінформував присутніх, як прийшло до закупу оселі, та про розвиток її по сьогоднішній день. Всі присутні були дуже захоплені фільмом.

Ярослав Блищак

● **На австрійсько-мадярському кордоні мадярська поліція зупинила й арештувала 42-річну німкеню, громадянку Західньої Німеччини, Анне-Марі Дерліґ, яка свого часу втекла була із Східньої Німеччини. Мадяри видали її Східній Німеччині, як нібо-то „шпигуна". Західньо-німецькі власті стривожені такою поведінкою мадярських властей й уряд Західньої Німеччини зголосив протест, -- але ледви чи те обурення поможе легкодушній німкені, яка вважала, що може вільно їздити по країнах „народної демократії".**

ТАРЗАН, Ч. 5858. Вивозять злочинця з камери ...

Засуджений вбивця до електричного крісла байдуже очікував на перенесення до державної в'язниці.

Несподівано з'явився урядовець детектив. — Гаразд, приятелю, — сказав він. — Час для нашої подорожі...

— А оце запевнить нам, що будемо близькими товаришами подорожі!